

Wyciąg z Instrukcji:

**„Instrukcja pobierania i transportowania materiału do badań mikrobiologicznych wykonywanych w Laboratoriach Badań Klinicznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu”
wydanie 8 z dn. 27.09.2021 r.**

14. Pobieranie, przechowywanie i transportowanie próbek do badań w kierunku dermatofitów.

14.1 Zasady ogólne

Oprócz wyboru właściwego materiału klinicznego i poprawnego pobrania próbki, ważna jest również ilość materiału, która musi wystarczyć zarówno do bezpośredniego badania mikroskopowego, jak i do założenia hodowli. Ilość grzybów w materiałach klinicznych w przypadku grzybicy jest zwykle niższa niż bakterii w zakażeniach bakteryjnych. W związku z tym ilość materiału pobranego do badań mikologicznych powinna być większa w porównaniu z badaniami bakteriologicznymi. Najlepszym rozwiązaniem jest dostarczenie materiału w takiej ilości jaką uda się uzyskać.

Próbki do badań mikologicznych powinny być transportowane w jałowych, szczelnie zamkniętych pojemnikach, zabezpieczających materiał przed wyschnięciem i kontaminacją. Takie materiały, jak włosy, paznokcie i zeszkrobiny skórne należy transportować w suchych pojemnikach.

1. Materiały kliniczne do badań mikologicznych powinny być pobierane od pacjentów przed rozpoczęciem terapii przeciwgrzybiczej lub po upływie co najmniej 4 tygodni od momentu zakończenia leczenia.

UWAGA!

W przypadku stosowania leków przeciwgrzybiczych o działaniu ogólnym, należy wziąć pod uwagę czas, który jest konieczny do eliminacji leku z organizmu i zależy od farmakokinetyki określonego preparatu.

2. Próbki należy pobierać z zachowaniem zasad aseptyki i umieszczać w jałowych pojemnikach, chroniących przed kontaminacją drobnoustrojami środowiskowymi.

3. Próbki powinny być dostarczone do laboratorium w czasie krótszym niż 2 godziny.

4. Jeżeli przewiduje się opóźnienie w dostarczeniu materiału do laboratorium, należy go odpowiednio zabezpieczyć:

- materiały dermatologiczne należy przechowywać w temperaturze pokojowej (15-30°C).

14.2 Zeszkrobiny skórne

- Przed pobraniem materiału powierzchnię zmienionego chorobowo miejsca należy odkazić 70% etanolem. W przypadku odczynu zapalnego/bolesności dla pacjenta można zastosować jałową wodę.

- Zeszkrobiny pobrać za pomocą jałowego skalpela, żyłетки, pincety lub skrobaczki do kości (narzędzie chirurgiczne). Skrobaczka do kości jest bezpieczna i użyteczna do pobierania próbek od niemowląt i małych dzieci oraz niedogodnych miejsc, takich jak przestrzenie międzypalcowe.

Jeżeli na skórze widoczne są liczne ogniska chorobowe, materiał do badań powinien pochodzić z kilku miejsc, zwłaszcza ze zmian najświeższych.

- Łuski skórne należy pobierać z brzegu zmiany.

- Zmiany pęcherzykowe – pobrać wierzchołek pęcherzyka.

14.3 Wymazy ze skóry

- Jeżeli pobieranie łusek skórnych sprawia pacjentowi ból, wskazane jest pobranie wymazu za pomocą wymazówki zwilżonej w jałowej soli fizjologicznej.

Nie zaleca się jednak pobierania wymazów z miejsca zmienionego chorobowo, jeżeli istnieje możliwość uzyskania materiału w inny sposób. Wymazy są materiałami najgorszej jakości, ponieważ

ilość materiału pobrana wymazówką jest zwykle niewystarczająca do skutecznej izolacji większości patogennych grzybów. Aby zwiększyć prawdopodobieństwo izolacji grzybów z wymazów powinno się pobierać większą liczbę próbek (co najmniej dwie).

14.4 Paznokcie

Pobierać próbki paznokci zgrubiałych, przebarwionych, kruszących się, rozdwarzających, o nierównej powierzchni.

- Przed pobraniem materiału płytkę paznokciową należy odkazić 70% alkoholem.
- Za pomocą skalpela zeszkrobać powierzchnię płytki – pierwszą partię zeszkrobin należy odrzucić, natomiast głębszą pozostawić do badań.
- Pobrać obcięte nożyczkami niewielkie fragmenty płytki paznokciowej oraz materiał gromadzący się pod paznokciem.

14.5 Włosy

- Za pomocą małej pincety epilacyjnej z płasko zakończonymi ramionami pobrać co najmniej 10-15 włosów ze środka ogniska zakażenia (znajdują się tam obłamane włosy).
Pobieranie włosów ułatwia lampa Wooda, która umożliwia uwidocznienie nawet pojedynczych zainfekowanych włosów.

Rodzaj próbki, sposób transportu oraz czas i temperatura przesyłania materiału do badań opisano w tabeli nr 1.

15. Tabela 1 : Szczegółowa instrukcja przesyłania materiału do badań mikologicznych.

Rodzaj próbki	Sposób transportu	Czas i temperatura przesyłania
Skóra gładka: zeszkrobiny skórne	Suchy pojemnik	do 72 h w temperaturze pokojowej
Skóra gładka: wymazy	Co najmniej 2 wymazy w pojemniku zabezpieczającym przed wyschnięciem	do 24 h w temperaturze pokojowej
Paznokcie (opiłki paznokciowe, zeszkrobiny z paznokcia, wycinki paznokci)	Suchy pojemnik	do 72 h w temperaturze pokojowej
Skóra owłosiona: włosy – co najmniej 10-15 włosów	Suchy pojemnik	do 72 h w temperaturze pokojowej
Skóra owłosiona: zeszkrobiny skórne	Suchy pojemnik	do 72 h w temperaturze pokojowej

Zaakceptował:

Zastępca Głównego Specjalisty
ds. Systemu Jakości
w zakresie laboratorium
Eywa Brykalska

Zatwierdził:

KIEROWNIK
Działu Laboratoryjnego
mgr Urszula Leniak-Chmiel